

Statement Sociale veiligheid in het kunstonderwijs

20 mei 2021

In de Sectoragenda KUO 2021-2025 wordt sociale veiligheid expliciet als thema benoemd.¹ Het is helder dat de sector sociale veiligheid als een cruciaal onderwerp ziet en we hebben besloten dit thema uit te werken in een gezamenlijke aanpak. Dit wordt mede ingegeven door de aandacht die er in de afgelopen periode is geweest voor verschillende kwesties rond sociale veiligheid. In dat kader zijn er onderzoeken uitgevoerd, gesprekken gevoerd, consequenties getrokken en zijn bij verschillende kunstopleidingen beleid en procedures opnieuw tegen het licht gehouden. De sector kijkt kritisch naar zichzelf en gaat daar waar nodig stappen zetten. Dit statement en de daarbij horende “contouren code sociale veiligheid” vormt de volgende stap in dat proces, een gezamenlijke stap die we als sector zetten.

Als sector kunstonderwijs willen wij gezamenlijk een helder signaal afgeven; een signaal dat laat zien dat de sector ervan doordrongen is, dat sociale veiligheid niet incidenteel, maar structureel aandacht heeft en behoeft. En dat sociale veiligheid uit diverse facetten bestaat en daarmee een integraal onderdeel van onze organisaties en van de dialoog vormt. In aanvulling op de bestaande aanpak binnen de verschillende kunstopleidingen wordt er daarom nu een vervolgstap gezet waarin gezamenlijk wordt opgetrokken.

In het kunstonderwijs moet iedereen in een goede en professionele sfeer, die veilig en transparant is, kunnen werken en studeren, zowel in onderwijs als in onderzoek. Het is glashelder dat ongewenst gedrag, zoals pesten, discriminatie, (seksuele) intimidatie, agressie, geweld en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag, onacceptabel is en moet worden voorkomen.

Het kunstonderwijs werkt, naast preventie, aan andere doelen die bijdragen aan het versterken van een gezonde en respectvolle cultuur binnen de kunstopleidingen. Belangrijke pijlers zijn dat elk signaal wordt opgevolgd en dat er nooit wordt weggekeken, maar altijd actie wordt ondernomen. Verder is het van doorslaggevend belang dat studenten en medewerkers elkaar kunnen en durven aanspreken op gedrag. Een voorwaarde is ook dat er daarnaast heldere plekken zijn om klachten en bezwaren kenbaar te maken.

Het kunstonderwijs is een vorm van onderwijs waarbij niet alleen de vakinhoudelijke ontwikkeling centraal staat, maar ook de persoonlijke ontwikkeling. Hierbij speelt fysieke en mentale nabijheid een grote rol. Dit is zowel een grote kwaliteit van het kunstonderwijs als ook een kwetsbaarheid waar wij ons als sector bewust van zijn. Er zijn relatief veel individuele onderwijsvormen en er is een intensieve samenwerking tussen student en docent en tussen studenten onderling. Dit maakt het des te meer noodzakelijk om aandacht te hebben voor sociale veiligheid.

Deze aandacht dient vorm te krijgen op diverse vlakken. Zo dient er zeer bewust omgegaan te worden met didactiek en onderwijs- en beoordelingsvormen. Een sociaal en duurzaam personeelsbeleid biedt daarnaast een belangrijke basis voor docenten om vanuit vertrouwen nadrukkelijk aandacht te kunnen hebben voor de wijze waarop zij met studenten communiceren. Ten aanzien van de wijze waarop binnen een instelling met elkaar wordt gecommuniceerd en omgegaan dienen heldere kaders te worden gesteld. Kennis over diversiteit en inclusie levert inzicht in aspecten van sociale veiligheid.

¹ Zie pagina 3 van de sectoragenda: “De afgelopen jaren zijn in verschillende disciplines protocollen en gedragscodes ontwikkeld rondom veiligheid en welzijn. Deze kunnen nog beter op elkaar worden aangesloten en moeten nog meer bekendheid krijgen bij eenieder binnen het kunstonderwijs.”

En verder dienen uiteraard binnen de organisatie de structuren aanwezig te zijn waarbinnen melding gemaakt kan worden van eventuele ongewenste ervaringen. Vertrouwenspersonen en de klachtenprocedure spelen hierin een belangrijke rol, maar ook het actief en met regelmaat in beeld blijven brengen van mogelijke risico's op het vlak van sociale veiligheid en van de ervaren sociale veiligheid door studenten en docenten zijn essentieel.

Het kunstonderwijs heeft zich als sector verenigd om de facetten van sociale veiligheid te benoemen in een Code Sociale Veiligheid. Alle kunstopleidingen verbinden zich eraan om uiterlijk vanaf 1 september 2021 op hun eigen website te publiceren hoe zij invulling geven aan deze facetten. Daarnaast is er tussen de kunstopleidingen een samenwerkingsverband opgezet dat gericht is op het delen van kennis en ervaringen ten aanzien van de verschillende facetten van sociale veiligheid en op het instellen van een landelijke "ombudsfunctie" op het terrein van sociale veiligheid in het kunstonderwijs.

20 mei 2021

Colleges van Bestuur van

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
ArtEZ University of the Arts
Avans Hogeschool
Codarts Rotterdam
Design Academy Eindhoven
Fontys Hogescholen
Gerrit Rietveld Academie
Hanzehogeschool Groningen
Hogeschool der Kunsten Den Haag
Hogeschool Inholland
Hogeschool Rotterdam
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
Zuyd Hogeschool